

พระราชดำรัสของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

66

... ไปอุดรครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๘ จังหวัดอุดรธานี
ยังไม่มีศาลหลักเมือง วันนี้ดีใจที่ผู้ว่าราชการจังหวัด
และกรรมการดำเนินงานสร้างศาลหลักเมือง ได้ช่วย
กันสร้างศาลหลักเมืองแล้วเสร็จ เป็นของมงคล
สำหรับพี่น้องชาวอุดร ขออวยพรให้ชาวอุดรอยู่เย็น
เป็นสุข และขอแสดงความยินดีกับชาวอุดรด้วย ...

99

เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๑
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
พระราชทานแก่คณะกรรมการดำเนินโครงการก่อสร้าง
ศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานี

อุดรธานี
UDONTHANI

แผนที่ตัวเมืองอุดรธานี

UDONTHANI CITY MAP

สภาหอการค้าจังหวัด

ไปเวียงจันทน์ 80 กม.
To Vientian 80 km.

ทูลโปร พลัส
Tool Pro Plus

รพ.หมอไพโรจน์
Mor Phairoj Hospital

TESCO
Lotus
เลตัส

สถานีขนส่ง
Bus Terminal

รังสิณา
Rangsiha Market

2

วัดป่าโนนนิเวศน์
Wat Pha Nong Niwet

โรงเรียน
อุตรวิสัย
Udon Wisai School

ศิริแกรนด์
Singrand

บ้านห้วย
Ban Huay

ถ.โพธิ์พิสัย
Phonpisai Rd.

วัดมณีนิมมาวาส
Wat Mani Nimmawat

วิทยาลัยเทคนิค
อุดรธานี
Udon Technical College

ศาลากลางจังหวัด
Udon Thani Provincial Office

สง.เทศบาล
Udon Thani Municipality

ตันคน
Ton Kun

อุดร
Udon

ถ.พะจักษ์
Phajak Rd.

พานิชย์จังหวัด
Udon Thani Chamber of Commerce

ที่ตั้งศูนย์
Udon Thani Center

ศาลหลักเมือง
City Pillar Shrine

สถานีตำรวจ
Police Station

สง.อัยการ
Udon Thani Municipality

ไปรษณีย์
Post Office

สำนักงาน
Tourist Police Station

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

ถ.พินพิสัย
Phonpisai Rd.

วัดมณีนิมมาวาส
Wat Mani Nimmawat

วิทยาลัยเทคนิค
อุดรธานี
Udon Technical College

ศาลากลางจังหวัด
Udon Thani Provincial Office

สง.เทศบาล
Udon Thani Municipality

ตันคน
Ton Kun

อุดร
Udon

ถ.พะจักษ์
Phajak Rd.

พานิชย์จังหวัด
Udon Thani Chamber of Commerce

ที่ตั้งศูนย์
Udon Thani Center

ศาลหลักเมือง
City Pillar Shrine

สถานีตำรวจ
Police Station

สง.อัยการ
Udon Thani Municipality

ไปรษณีย์
Post Office

สำนักงาน
Tourist Police Station

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

ถ.พินพิสัย
Phonpisai Rd.

วัดมณีนิมมาวาส
Wat Mani Nimmawat

วิทยาลัยเทคนิค
อุดรธานี
Udon Technical College

ศาลากลางจังหวัด
Udon Thani Provincial Office

สง.เทศบาล
Udon Thani Municipality

ตันคน
Ton Kun

อุดร
Udon

ถ.พะจักษ์
Phajak Rd.

พานิชย์จังหวัด
Udon Thani Chamber of Commerce

ที่ตั้งศูนย์
Udon Thani Center

ศาลหลักเมือง
City Pillar Shrine

สถานีตำรวจ
Police Station

สง.อัยการ
Udon Thani Municipality

ไปรษณีย์
Post Office

สำนักงาน
Tourist Police Station

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

ถ.พินพิสัย
Phonpisai Rd.

วัดมณีนิมมาวาส
Wat Mani Nimmawat

วิทยาลัยเทคนิค
อุดรธานี
Udon Technical College

ศาลากลางจังหวัด
Udon Thani Provincial Office

สง.เทศบาล
Udon Thani Municipality

ตันคน
Ton Kun

อุดร
Udon

ถ.พะจักษ์
Phajak Rd.

พานิชย์จังหวัด
Udon Thani Chamber of Commerce

ที่ตั้งศูนย์
Udon Thani Center

ศาลหลักเมือง
City Pillar Shrine

สถานีตำรวจ
Police Station

สง.อัยการ
Udon Thani Municipality

ไปรษณีย์
Post Office

สำนักงาน
Tourist Police Station

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

ถ.พินพิสัย
Phonpisai Rd.

วัดมณีนิมมาวาส
Wat Mani Nimmawat

วิทยาลัยเทคนิค
อุดรธานี
Udon Technical College

ศาลากลางจังหวัด
Udon Thani Provincial Office

สง.เทศบาล
Udon Thani Municipality

ตันคน
Ton Kun

อุดร
Udon

ถ.พะจักษ์
Phajak Rd.

พานิชย์จังหวัด
Udon Thani Chamber of Commerce

ที่ตั้งศูนย์
Udon Thani Center

ศาลหลักเมือง
City Pillar Shrine

สถานีตำรวจ
Police Station

สง.อัยการ
Udon Thani Municipality

ไปรษณีย์
Post Office

สำนักงาน
Tourist Police Station

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

ถ.พินพิสัย
Phonpisai Rd.

วัดมณีนิมมาวาส
Wat Mani Nimmawat

วิทยาลัยเทคนิค
อุดรธานี
Udon Technical College

ศาลากลางจังหวัด
Udon Thani Provincial Office

สง.เทศบาล
Udon Thani Municipality

ตันคน
Ton Kun

อุดร
Udon

ถ.พะจักษ์
Phajak Rd.

พานิชย์จังหวัด
Udon Thani Chamber of Commerce

ที่ตั้งศูนย์
Udon Thani Center

ศาลหลักเมือง
City Pillar Shrine

สถานีตำรวจ
Police Station

สง.อัยการ
Udon Thani Municipality

ไปรษณีย์
Post Office

สำนักงาน
Tourist Police Station

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

ถ.พินพิสัย
Phonpisai Rd.

วัดมณีนิมมาวาส
Wat Mani Nimmawat

วิทยาลัยเทคนิค
อุดรธานี
Udon Technical College

ศาลากลางจังหวัด
Udon Thani Provincial Office

สง.เทศบาล
Udon Thani Municipality

ตันคน
Ton Kun

อุดร
Udon

ถ.พะจักษ์
Phajak Rd.

พานิชย์จังหวัด
Udon Thani Chamber of Commerce

ที่ตั้งศูนย์
Udon Thani Center

ศาลหลักเมือง
City Pillar Shrine

สถานีตำรวจ
Police Station

สง.อัยการ
Udon Thani Municipality

ไปรษณีย์
Post Office

สำนักงาน
Tourist Police Station

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สำนักงาน
Udon Thani Municipality

สัญลักษณ์ / Regend

โรงแรม / Hotel

สถานีขนส่ง / Bus Terminal

สถานีรถไฟ / Railway Station

สถานีตำรวจ / Police Station

โรงพยาบาล / Hospital

ปั๊มน้ำมัน / Gas Station

วัด / Temple

ไปรษณีย์ / Post Office

โรงเรียน / School / College

ตลาด / Market

ธนาคาร / Bank

แหล่งท่องเที่ยว / Tourist Attration

ร้านอาหาร / Foods & Restaurant

มูลนิธิเพื่ออนุรักษ์ศาลหลักเมืองอุดรธานี

เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ คณะกรรมการดำเนินโครงการสร้างศาลหลักเมือง ๓๙ ท่าน นำโดยนายวิชัย ทศนเศรษฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีในขณะนั้น ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ให้เข้าเฝ้าเพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายยอดเสาหลักเมืองเพื่อทรงพระสุหร่ายและทรงเจิม ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

หลังจากได้ดำเนินการก่อสร้างศาลหลักเมืองจนแล้วเสร็จ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชทานแทนพระองค์ทรงเปิดศาลหลักเมือง ในวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๒ และกำหนดให้เป็นวันครบรอบศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานีในทุกๆ ปี คณะกรรมการดำเนินงานศาลหลักเมือง จึงได้จัดตั้ง มูลนิธิเพื่ออนุรักษ์ศาลหลักเมืองอุดรธานี เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เพื่อเข้ามาสานต่อกิจกรรมอันเป็นกุศลต่อไป

ตามเจตนารมณ์ให้ศาลหลักเมืองเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวอุดรธานี โดยนำรายได้จากผู้บริจาคหาบุญ ในการเข้ามัสการบูชา และทำนุบำรุงสถานที่ให้สวยงามเหมาะสมกับเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สมควรแก่การเคารพบูชา นอกจากนี้ คณะกรรมการมูลนิธิฯ ยังนำรายได้ส่วนหนึ่งไปสร้างกิจกรรมที่เป็นกุศล อาทิ ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กเรียนดีแต่ยากจน เป็นต้น เพื่อเป็นการกุศลและตอบแทนกลับคืนสู่สังคมเมืองอุดรธานีต่อไป

ปัจจุบัน ศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานี ตั้งอยู่ในใจกลางของจังหวัดในบริเวณทุ่งศรีเมือง ตรงกันข้ามกับศาลจังหวัด และศาลากลางจังหวัด รวมถึงสำนักงานเทศบาลนครอุดรธานี นับเป็นแลนด์มาร์คแห่งหนึ่งของจังหวัดอุดรธานี และด้วยสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์จึงเป็นความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดอุดรธานี

รายชื่อคณะกรรมการผู้ก่อตั้งมูลนิธิฯ

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542

นายวิชัย ทศนเศรษฐ	ประธานกรรมการ
นายคอน พลน้ำเที่ยง	รองประธาน
นายสถาพร อภิชนกิจ	รองประธาน

กรรมการ

นางอรนุช สีนธวัชต์	นายปิติ ชื้อพัฒนา
พล.ต.ต.เสริมศักดิ์ แก้วกันทา	นางกฤษณา คุณประ
นางนิลา ทศนเศรษฐ	นางอรรษา อัครวิฑูรย์
นายชั้น ลลิตเลิศจิต	นายวิโรจน์ พิพัฒน์ไชยศิริ
นายสุรัชย์ ตักคิตวิฑูรย์	นายวิวัฒน์ ไวกานาบุตร

มูลนิธิเพื่ออนุรักษ์ศาลหลักเมืองอุดรธานี บริเวณทุ่งศรีเมืองอุดรธานี ถนนพานพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โทร. 0-4224-8589

ประวัติ พระพุทธรูปไร้ทอง

พระพุทธรูปไร้ทอง สร้างเมื่อ

ปีใดไม่ปรากฏ แต่ผู้รู้ ผู้เฒ่า ผู้แก่ชาวอำเภอไชยวานที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงวัดร้างบ้านเพียปู่ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ที่ องค์พระพุทธรูปไร้ทองประดิษฐานอยู่ก่อนแล้ว คาดว่าสร้างมาเป็นเวลา ๑,๐๐๐ ปีแล้ว ต่อมาเมื่อ

สถานีขนส่ง
Bus Terminal

ไป อ.กุดจับ
To Kud Jub

นภาลัย
Napalai

วิทยาลัยพลศึกษา
และสนามกีฬา
Physical Education College
and Stadium

อุดรแอร์พอร์ต
Udon Air Port

อุดรพิชัยรักษ์
Udon Phichairak

ตั้งถิ่น
Tang Ngé Soon

ไป จ.หนองบัวลำภู และ จ.เลย
To Nongbua Lamphu and Loe

สนามบิน
Air Port

สนามกอล์ฟกองบิน 23
Wing 23 Golf Club

หนองประจักษ์
Nong Prajak

รพ. อุดรธานี
Udonthani Hospital

วัดโพธิ์สมภรณ์
Wat Phothisomphon

พิพิธภัณฑสถาน
Udon Thani Museum

วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี

โรงเรียนสตรีราชินูทิศ

โรงเรียนอนุบาล

กฟภ.

โรงเรียนอุดรวิทยานุกูล

วัดบ้านจิก
(วัดทิพรัตน์มิตร)
Wat Ban Jig

เรือนจำ

ตำรวจท่องเที่ยว
Tourist Police Station

สถานี
Police

ที่ตั้ง
Tang Ngé Soon

ที่ตั้ง
Tang Ngé Soon

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ศาลากลาง
City Pillar Shrine

ท้าวเวสสุวรรณ (ภูเวร)

ท้าวเวสสุวรรณ ๔ ๒ ๔ ท้าวจุลโลกบาล โดยมีท้าวธตรฐดูแลพื้นที่อยู่ทางทิศตะวันออก ท้าววิรุฬหก ดูแลรักษาพื้นที่อยู่ทางทิศใต้ ท้าววิรูปักษ์ ดูแลรักษาพื้นที่อยู่ทางทิศตะวันตก และท้าวเวสสุวรรณ รักษาพื้นที่อยู่ทางทิศเหนือ (ทิศอุดร) โดยทั้ง ๔ ท้าวมีหน้าที่แบ่งกันปกครองทั้งเหล่าคนธรรพ์ กิณรี กิณนร กุมภกันท์ นาค เทวดา และยักษ์ อยู่บนสวรรค์ชั้นจตุรหาราชิกา ในส่วนของท้าวเวสสุวรรณ ท่านจะปกครองเหล่าอสูร และยักษ์ ดบพจนภูมิพิศาว์ทั้งหลาย

ตามตำนานกล่าวว่า เริ่มแรกท่านท้าวเวสสุวรรณปกครองอยู่เมืองลงกา ต่อมาได้ถูกทศกัณฐ์มาบิด และจับไล่ให้ท่านไปอยู่ที่อื่นพร้อมทั้งแย่งบุษบก (ของวิเศษที่พระพรหมมอบไว้) ไปตรอมตรองอีกท้าวเวสสุวรรณจึงได้มาสร้างเมืองใหม่อยู่บนสวรรค์ชั้นจตุรหาราชิกา โดยท่านมีหน้าที่ดูแลปกครองเหล่าอสูร ยักษ์ ตลอดจนเหล่าภูติผีปิศาจ บัณฑิตพระกาฬใหญ่ ท้าวเวสสุวรรณท่านเป็นยักษ์ที่ใจบุญ อีกทั้งยังให้ความเคารพพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างยิ่ง

ในสมัยพุทธกาล กล่าวว่ามิพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ที่ออกเดินธุดงค์ไม่ตามป่าเขาถ้ำเนาไพร เพื่อแสวงหาโมกขธรรม มีพระภิกษุสงฆ์บางรูปที่ยังไม่ได้สำเร็จวิทยุมักจะโดนบรรดาภูติผีปิศาจหลอกหลอน ไม่เป็นอันได้ปฏิบัติเจริญสมาธิกรรมฐาน เพื่อชำระจิตใจให้สงบได้อย่างเต็มที่ ท่านท้าวเวสสุวรรณ ได้เสด็จลงมาจากเทวโลก เพื่ามากราบนมัสการสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมทั้งถวายมนต์ “ภณยักษ์” ให้ไว้เพื่อเป็นมนต์ป้องกันเวลาพระภิกษุ สามเณร ที่ออกเดินธุดงค์ตามป่าเขา ถูกบรรดา ภูติผี ปิศาจ ยักษ์ เทวดา ที่เป็นมิชฌาภิรัฐ หลอกหลอน ซึ่งมนต์ “ภณยักษ์” บทนี้ยังนำมาใช้สวดกันอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

โดยการสวดมนต์ “ภณยักษ์” บทนี้มักจะทำเป็นพิธีการยิ่งใหญ่ ทุกวัดมีจัดให้มีการสวด “ภณยักษ์” ขึ้น เชื่อกันว่าใครที่ถูกคุณไสย ถูกขของ หรือโดนผีเข้า เจ้าสิ่ง เมื่อเข้าไปในบริเวณพิธีสวด “ภณยักษ์” สิ่งอัปมงคลต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวก็จะหมดไปด้วย มนต์ภณยักษ์ อันวิเศษบทนี้ และนอกจากนี้

ท้าวเวสสุวรรณ ยังเป็นเทพเจ้าแห่งความร่ำรวย สัญลักษณ์แห่งมหาเศรษฐี ในหนังสือเกร็ดพงศาวดารพระยาสุพรรณภูมิ ระบุชื่อท้าวเวสสุวรรณ ล้วนมุ่งหมายทางมหาเศรษฐีผู้มีทรัพย์ อาทิ ท้าวรัตนตรวด (ผู้มีเพชรเต็มถุง) ท้าวภูเวรธนบดี (ผู้เป็นใหญ่ในทรัพย์) ท้าวเนศวร (เจ้าทรัพย์) องค์อจาสุ (ผู้มั่งมีได้ตามใจ) ท้าวเวสสุวรรณ (ยิ่งด้วยทอง) แม้แต่ชาวจีนก็ยกย่ององค์ท้าวเวสสุวรรณว่า เป็นเทพเจ้าแห่งโชคลาภและความร่ำรวย ในนาม “องค์ไฉ่ซิงเอี้ย” ซึ่งมีบูชากันทุกบ้านร่ำรวยทุกคน จีบไล้ภูติผีปิศาจ วิญญาณร้าย แก่เสนียดจัญไร อัปมงคลคุณไสยต่างๆ

หากท่านผู้ใดบูชาท่านท้าวเวสสุวรรณ ด้วยตามเคารพศรัทธา จงเชื่อได้เลยว่าท่านจะประสบแต่ความโชคดี มีทรัพย์สิน ตลอดจนพ้นภัยจากบรรดาภูติผีปิศาจทั้งหลาย

คาถาบูชาท่านท้าวเวสสุวรรณโณ

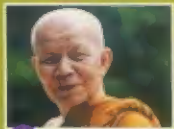
** จตุรูป ๙ ดอก และดอกกุหลาบแดง ๙ ดอก ตั้งนะโม ๓ จบ
ระลึกถึงคุณ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
บิณฑา มารดา ครู อาจารย์ **

ปุตตะ กาโม ลลิตปุตตัง ธะเนกาโมละ เกธะนัง อตติกาเย
กทยะ ยายะ เทวานังปิยะตัง สุตวา อิติปิโส ภะคะวา
ขมมะราราโณ ท้าวเวสสุวรรณโณ มรณังสุขัง อะหังสุดะโต
นะโม พุทธายะ ท้าวเวสสุวรรณโณ จตุรหาราชิกา
ยักกะพันดาภิภูริโต เวสละ พุละ พุทธัง อรหัน พุทโธ
ท้าวเวสสุวรรณโณ นะโม พุทธายะ

แผนที่จังหวัดอุดรธานี

UDONTHANI MAP

1 วัดป่าบ้านดุง

2 บ้านนาจำ

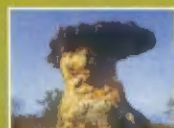
3 ทุ่งดอกขจร

4 น้ำตกธารงาม

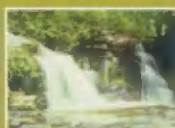
5 อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง

6 ภูพระบาท

7 พระพุทธบาทบัวบก

8 น้ำตกขุนทอง

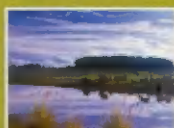
9 วัดป่าภูเก็...

10 วัดป่าบ้านดุง

11 บ้านเจียง

12 ค่ายโนน

สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ๗ แห่ง คู่บ้านคู่เมืองอุดรธานี

เพื่อเสริมสิริมงคลให้กับชีวิต อันจะนำมาซึ่งความสุข ความเจริญและความชุ่มชื่นใจแก่ผู้สักการะบูชา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นของคู่บ้านคู่เมือง นับตั้งแต่จังหวัดอุดรธานีได้เริ่มก่อตั้งขึ้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ๗ แห่งดังกล่าว ได้แก่

อนุสาวรีย์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
ตั้งอยู่ที่วงเวียนกลางเมืองอุดร บนถนนทหาร ซึ่งพระองค์ทรงเป็นผู้ริเริ่มวางระเบียบราชการปกครอง ขณะนั้นเรียกว่ามณฑลฝ่ายเหนือ และมาเปลี่ยนเป็นมณฑลอุดร เมื่อปี พ.ศ. 2436 อาณิสสของการกราบไหว้บูชา จะทำให้ปี **“ความก้าวหน้า”** ทางผลงาน ปราศจากอุปสรรคต่างๆ ในการทำงาน และประสบความสำเร็จในการเรียน

ศาลเจ้าปู่-ย่า

ตั้งอยู่ที่ใกล้ทางรถไฟ ริมถนนนิโธเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวอุดรธานี รวมถึงกลุ่มพ่อค้าชาวจีน ผู้ริเริ่มก่อตั้งศาล และได้ัญเชิญดวงรูป อันเป็นมงคล เพื่อเชิญองค์เทพเจ้าปู่ยามาประทับไว้ที่ศาล เพื่อให้ลูกหลานได้เคารพบูชา อาณิสสของการกราบไหว้ จะทำให้ **“ค้าขาย เจริญรุ่งเรือง”** และประกอบธุรกิจจะเจริญก้าวหน้าต่อไป

หลวงพ่อนาค วัดมณีมิมาวาส

ตั้งอยู่ที่ริมถนนอุดรเดช ใกล้เคียงศาลากลางจังหวัด เดิมเป็นวัดเก่าแก่ของตำบลหมากแข้ง ชาวบ้านเรียกว่า **“วัดเดิม”** หรือวัดเก่า กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ได้สร้างวัดใหม่ขึ้นในที่เดิมเรียกว่าวัดมณีมิมาวาส โดยมีพระพุทธรูปสีขาวปางนาตปรกประดิษฐานอยู่ก่อนแล้ว ชาวบ้านเรียกว่า **“หลวงพ่อนาค”** อาณิสสของการกราบไหว้ จะทำให้สมหวังในเรื่อง **“ความรัก”** มีความมั่นคงยืนยาว

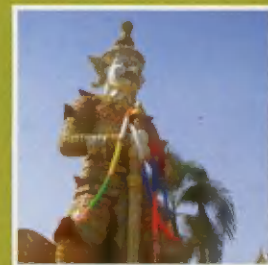
พระพุทธโพธิ์ทอง

ตั้งอยู่ในบริเวณศาลหลักเมือง ผังถนนอธิบดี ตรงกันข้ามกับศาลากลางจังหวัด พระพุทธโพธิ์ทอง ได้ถูกัญเชิญมาประดิษฐานที่ทุ่งศรีเมือง หลังจากมีผู้พบเห็นเมื่อกว่า ๔๐ ปีมาแล้ว เชื่อกันว่าเป็นพระพุทธรูปเก่าแก่กว่าพันปีมาแล้ว อาณิสสของการกราบไหว้ จะทำให้พ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่มีสุขภาพแข็งแรง **“เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร”** ให้ลูกหลานต่อไป

ท้าวเวสสุวรรณ (ท้าวเกวเร)

ตั้งอยู่หน้าศาลหลักเมืององค์ปัจจุบัน เดิมเป็นที่ตั้งศาลหลักเมืององค์เก่า แต่ได้ัญเชิญไปอยู่คู่ศาลาสน์เดียวกันกับหลักเมืององค์ใหม่ ท้าวเวสสุวรรณเป็นยักษ์ที่คอยปราบภูติผีปีศาจต่างๆ ที่จะมารบกวน และทำหน้าที่ปกป้องรักษาประจำทิศเหนือ หรือทิศอุดร อาณิสสของการกราบไหว้ จะทำให้ **“ปราศจากศัตรู”** หรือใครจะคิดร้ายให้กลับกลายเป็นดี

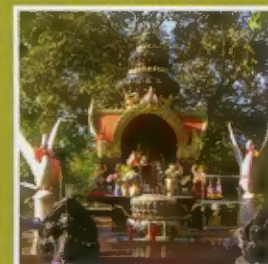
ศาลหลักเมือง

ตั้งอยู่หน้าศาลากลางจังหวัด ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ และได้รับการบูรณะใหม่ และได้รับพระราชทานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จากการร่วมมือของภาคราชการ และพ่อค้าประชาชนในจังหวัด จนสำเร็จ ลุล่วงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ มาทรงเปิดศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานี อาณิสสของการกราบไหว้ จะทำให้ **“ชีวิตมีความมั่นคง”** รวมถึงครอบครัว และหน้าที่การงาน

ศาลเทพารักษ์

ตั้งอยู่ที่ใกล้พระตำหนัก ด้านทิศเหนือของถนนองประจักษ์ เป็นศาลเทพารักษ์อยู่คู่เมืองอุดรมาเป็นเวลานานแล้วและเป็นที่เลื่องลือถึงความศักดิ์สิทธิ์ มีผู้คนจากต่างบ้านต่างเมืองเดินทางมากราบไหว้เคารพบูชาเป็นประจำ อาณิสสของการกราบไหว้ จะทำให้ **“โชค ลาภ”** ทั้งด้านการเงิน และการงาน

จังหวัดอุดรธานี เป็นเมืองเก่าแก่ในภูมิภาคเอเชีย นับเป็นดินแดนอารยธรรมของมนุษยชาติ จากหลักฐานทางโบราณคดีในยุคก่อนประวัติศาสตร์ บริเวณบ้านเชียงแหล่งมรดกโลก พบว่ามีอายุประมาณ ๕,๐๐๐-๗,๐๐๐ ปีมาแล้ว และยังพบภาพเขียนสีของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ ๔,๐๐๐ ปี จากแหล่งโบราณสถาน บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทอีกด้วย

ประวัติการสร้างบ้านแปลงเมืองจากบ้านเดื่อหมากแข้ง และพัฒนามาเป็นจังหวัดอุดรธานีในปัจจุบัน เริ่มต้นจาก ร.ศ. ๑๔๒ ในสมัยแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ในช่วงที่ประเทศสยามถูกคุกคามจากต่างชาติ ต้องเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง โดยบังคับจากสนธิสัญญา จึงมีความจำเป็นต้องวางระเบียบแบบแผน และจัดหัวเมืองชายแดนให้มีความสงบเรียบร้อย หลังจากสงครามปราบฮ่อ พระเจ้าน้องยาเธอ พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม พระผู้เป็นกำลังสำคัญของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในครั้งนั้น ได้ทรงพิจารณาเคลื่อนกองกำลังทหารและพลเรือนย้ายมาจากเมืองหนองคาย มาไว้ ณ บ้านเดื่อหมากแข้ง เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๔๓๖

ในการตั้งศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานี ซึ่งถือเป็นเหมือนหลักชัยของบ้านเมืองเพื่อดำรงและสืบสันติสุขของประชาราษฎร์จังหวัดอุดรธานี แต่เดิม ศาลหลักเมืององค์แรก ได้สร้างขึ้นจากความร่วมมือจากข้าราชการ

พ่อค้าประชาชนในสมัย นายจันดี รักการดี เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ทำการวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๐๒ ในช่วง ๓๕ ปีที่ผ่านมา ซึ่งมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ตลอดจนที่ตั้งภูมิทัศน์แวดล้อมไม่เป็นสง่าราศีแก่บ้านเมืองที่กำลังพัฒนาขึ้นอย่างเป็นลำดับ

ประกอบกับได้ตรวจสอบจากกรมศิลปากรพบว่า ยังไม่เคยขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ในการตั้งศาลหลักเมืองอุดรธานีอย่างเป็นทางการเลย สืบเนื่องจากไม่ทราบระเบียบขั้นตอนดังกล่าวมาก่อน หลังจากนั้นจึงได้ปรึกษาหารือในกลุ่มคณะพ่อค้า คหบดี ประชาชนชาวจังหวัดอุดรธานี ในที่สุดได้มีความเห็นร่วมกันว่า สมควรที่จะปรับปรุงหรือก่อสร้างศาลหลักเมืองใหม่ เพื่อความสง่างาม และเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ประจำจังหวัดอุดรธานี

จากนั้นได้นำเรื่องเสนอท่านผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นคือ นายดำรง รัดนพานิช ซึ่งก็ได้รับความเห็นชอบ และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อมูลในการก่อสร้าง ต่อมาในปี ๒๕๓๘ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ร่วมกับทางราชการ พ่อค้า คหบดี และประชาชนทุกหมู่เหล่า ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาต ก่อสร้างศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานี และได้รับหนังสือตอบรับจากสำนักพระราชวังว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว เมื่อ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๘

และคณะทำงานได้มอบงานให้ **ดร. ภิญโญ สุวรรณคีรี** ศิลปินแห่งชาติ และเป็นสถาปนิกผู้ออกแบบสร้างศาลหลักเมืองใหม่ เน้นลักษณะสถาปัตยกรรมแบบผสมผสานของไทยอีสาน และต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ **นายวิชัย ทัศนเศรษฐ** ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีคนต่อมาได้เป็นผู้อำนวยการก่อสร้างศาลหลักเมือง มูลค่า ๘๕ ล้านบาท จนแล้วเสร็จ

อีกด้านหนึ่งคณะทำงานได้ทำการสืบเสาะหาต้นตอ สำหรับใช้เป็นหลักเมืององค์ใหม่ ซึ่งพบที่ อ.นาูง จ.อุดรธานี และได้กราบเรียนเชิญ **พระครูวามบุญ** พราหมณ์ประจำสำนักพระราชวัง เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทุกขั้นตอน นับตั้งแต่พิธีการบวชบรรพชาหลักเมืององค์เดิม และพิธีหีสดันดิน กระทั่ง อัญเชิญไม้ทรงกลมมาประดิษฐานที่ศาลหลักเมือง จนเสร็จพิธีการอย่างสมบูรณ์ จากนั้นได้อัญเชิญองค์**ท้าวเวสสุวรรณ** อันเป็นสัญลักษณ์ของเมืองอุดรธานี มาประดิษฐานแทนที่ตำแหน่งหลักเมืององค์เดิม และอัญเชิญหลักเมืององค์เดิมยกขึ้นไปเคียงคู่อาสน์ร่วมกับหลักเมืององค์ใหม่ ได้อย่างเหมาะสมเจาะพอดี

ในการดำเนินการก่อสร้างศาลหลักเมืองหลังใหม่นี้ประจวบเหมาะกับการที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยือนจังหวัดอุดรธานี ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๒ อีกด้วย จึงได้สนับสนุนจากส่วนราชการให้เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในวาระเดียวกัน ซึ่งราชจังหวัดอุดรธานีมีความยินดียิ่ง ได้พร้อมใจกันน้อมเกล้าฯ สร้างศาลหลักเมืองถวาย

และในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมฯ ให้นายวิชัย ทัศนเศรษฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี พร้อมด้วยคณะกรรมการดำเนินการสร้างศาลหลักเมือง จำนวน ๓๙ ท่าน เข้าเฝ้าฯ น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายขอเดสหลักเมือง เพื่อทรงพระสุหรัย และทรงเจิม ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

หลังจากนั้นได้กราบทูลอาราธนาสมเด็จพระพุฒาจารย์ (พรม) อัญเชิญยอดเสาหลักเมืองขึ้นประดิษฐานเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงเปิดศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๓ นับเป็นพระมหากุณวธิคุณเป็นล้นพ้นแก่ชาวอุดรธานี และสร้างความปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีศาลหลักเมืองประจำจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีความสวยงามเป็นสง่าราศีแก่บ้านเมือง และเป็นสถานที่มงคล จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ คุณธรรม ความดี และความรุ่งโรจน์สถาพร ของจังหวัดอุดรธานี และประเทศชาติ อันเป็นส่วนรวมต่อไป

■ City Pillar Shrine of Udon Thani

Udon Thani was once the place of civilization, as evidenced by many archaeological finds, such as skeletons and pottery, aged 5,000-7,000 years, discovered in Amphoe Ban Chiang. The area is believed to be the prehistoric settlement and has been listed as one of the UNESCO world heritages. Apart from this, 4,000-year-old prehistoric cave paintings were found at Phu Phra Bat Historical Park which is situated in Amphoe Ban Phue.

Udon Thani was formerly known as Ban Due Mak Khaeng. Back to 1893, during the reign of Rama V, Thailand was forced to cede the Laothian territories on the left bank of the Mekhong by the 1893 treaty with France. The Thai troop had to withdraw from Nong Khai, the city next to the Mekhong. The leader Kroommaluang Prachak Silapakom then chose to settle the army base at "Mak Khaeng" on 18 January, 1893.

With the pride of our history, the ceremony of the enshrined pillar marking the center of Udon Thani was held on Monday, February 23, 1959. The pillar had stood as the spiritual certainty and peacefulness of the citizen for 39 years before it was in the state of decay. On October 10, 1995, His Majesty the King granted permission for the new city pillar to be made. Consequently, the city pillar shrine of Udon Thani was built, having the statue of Vaishnavana, the god of the North, in the front.

As the grace of the city, the pillar shrine has been maintained by the Udon Thani City Pillar Shrine Foundation with financial support from merit activities.